

розвиненому товарному ринку, оптимально підходить для продовольчих товарів, які характеризуються як недорогі, з обмеженим терміном зберігання, купуються багатьма покупцями і часто.

Масштаби діяльності підприємства, щодо того чи іншого виду продукції, також суттєво впливають як на формування системи їх ринкового розподілу, так і на управління нею. При цьому чим більшими є обсяги виробництва окремого виду сільськогосподарської сировини, незалежно від її галузевого відношення, тим легше знаходять практичну реалізацію намагання підприємства до залучення найвигідніших каналів розподілу для використання при збуті своєї продукції. Пояснюється дана обставина тим, що це дає змогу акумулювати комерційно цікаві товарні партії, які підприємство здатне реалізовувати на більш високих рівнях маркетингової інфраструктури цільового ринку. Останнє суттєвою мірою змінює структуру залучених підприємством каналів розподілу певного виду продукції. Поряд з цим зі збільшенням масштабів виробництва перед підприємством відкриваються можливості для використання інструментів біржової торгівлі, проведення форвардних та ф'ючерсних операцій зі своєю продукцією, скорочується довжина каналів розподілу, орієнтованих на експорт, що сприяє розвитку та реалізації експортного потенціалу аграрного підприємства.

Для малих та середніх масштабів виробництва продукції актуальним є налагодження власної оптової торгівлі на основі об'єднання кількох господарств у збутові кооперативи, що дозволить їм залишити у себе значну частку оптової націнки та знизити роздрібну ціну на власну продукцію.

Для продажу певних обсягів окремих видів продукції, таких як плоди, овочі, ягоди, молоко та м'ясо, доцільно використовувати прямі канали розподілу.

З метою формування стійких планових характеристик збутових операцій сільськогосподарським підприємствам доцільно використовувати контролінг. У центрі його уваги знаходяться шляхи виявлення слабких сторін у збутовій діяльності та можливостей її профілактичної оптимізації. Його можна розглядати як аналітичне, планове тестування і оцінку стану основних показників і характеристик збутової системи, що забезпечує можливість виявлення, обліку зворотних зв'язків у процесі збуту і проведення відповідних заходів розподільного комплексу маркетингу.

Отже, на формування збутових стратегій сільськогосподарських підприємств впливає багато факторів, ключовими з яких є вид товару та масштаби діяльності господарства щодо нього. Таким чином, господарюючий суб'єкт не може обмежитися вибором одного типу каналу розподілу, а змушений застосовувати декілька їх з метою забезпечення ефективної діяльності на продуктових ринках. При цьому система збуту продукції повинна бути тісно пов'язана з іншими складовими комплексу маркетингу.

Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів

Харчишина О.М., викладач вищої категорії, методист

Технологіко-економічний коледж Білоцерківського національного аграрного університету

В сучасних умовах розвитку економіки України та її інтеграції в європейське співтовариство підприємства аграрного сектору економіки потребують суттєвого реформування структури управління господарською діяльністю. Функціонування підприємств супроводжується кругообігом ресурсів, значне місце в яких займають виробничі запаси, стан формування і використання яких є визначальним фактором забезпечення конкурентно-спроможності. Проте значна матеріалоємність собівартості сільськогосподарської продукції (70-80%) погіршує рентабельність підприємств аграрного сектору економіки, доходи працівників, провокує неконтрольований рух робочої сили та зменшує ефективність функціонування галузі в цілому.

Головною передумовою успішного здійснення виробничого процесу як основної ланки діяльності господарського суб'єкта є наявність та раціональне використання виробничих

запасів. Від достовірності та об'єктивності відображення в бухгалтерському обліку і звітності операцій з виробничими запасами залежить правильність визначення основних показників, які характеризують результати господарської діяльності та реальний фінансовий стан підприємства (залишки оборотних засобів, темпи їх обігу, собівартість, прибуток, рентабельність, тощо). Разом з тим достовірність, об'єктивність та повнота відображення господарських фактів, пов'язаних з рухом виробничих запасів, прямо впливає на правдивість та неупередженість усіх суттєвих для користувачів фінансово-економічних показників.

Вивченню проблем організації та методики обліку запасів присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених та фахівців – Ф.Бутинця, М.Огійчука, А. Велш Глена, Г.Шота Данієля, Н.Грабової, В.Завгороднього, М.Кужельний, Т.Маревич, В. М.Пушкаря, Сопка, П. Саблука, Л.Сук, М.Ткаченка, Н.Чебанової, І.Швеца та інших. Значний внесок у дослідження організації і методики аудиту запасів зробили такі вчені, як М.Білуха, Л.Кулаковська, Ю.Піча. Питання організації управлінського обліку виробничих запасів у свої роботах висвітлювали П.Атамас, С.Головко, О.Лишленко.

Однак, й досі лишається багато дискусійних положень та важливих питань обліку виробничих запасів на підприємствах аграрного сектора економіки України, які є актуальними та потребують вирішення, тому проблема дослідження теоретико-методичних основ обліку виробничих запасів набуває значної актуальності.

На даний час не існує єдиної термінології щодо сутності вказаної проблеми, зокрема це стосується визначення категорії «виробничі запаси» та її складових, що призводить до ускладнення аналізу даної категорії та її практичного застосування в аналітичному та синтетичному обліку. Існуючі визначення і трактування виробничих запасів потребують уточнення шляхом поглиблення їх економічної сутності із врахуванням усіх стадій руху запасів на підприємстві та історичного аспекту розвитку даної категорії. Тому вважаємо, що виробничі запаси доцільно розглядати як частину активів підприємства у матеріальній формі, яка придбана або виготовлена самостійно і викорис-товується підприємством для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, для потреб управління та інших цілей господарської діяльності підприємства.

Первинний облік наявності та руху виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах ефективно організовувати у трьох розрізах: за місцями зберігання, за напрямками надходження та за напрямками використання. Застосування такого підходу дає можливість охопити весь кругообіг засобів, пов'язаних з використанням виробничих запасів господарюючим суб'єктом.

Враховуючи широкую номенклатуру матеріалів сільськогосподарського призначення, обґрунтованою є необхідність відкриття субрахунків III рівня до субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», зокрема 2081 «Мінеральні добрива», 2082 «Засоби захисту рослин», 2083 «Біопрепарати», 2084 «Медикаменти», 2085 «Саджанці», 2086 «Насіння», 2087 «Корми», що дасть можливість покращити організацію аналітичного обліку цієї групи виробничих запасів.

Аналіз поставленої проблеми дав змогу виділити групу факторів зовнішнього та внутрішнього впливу на організацію обліку виробничих запасів аграрних підприємств. Зокрема, до факторів зовнішнього впливу запропоновано віднести вимоги чинного законодавств, облікову політику держави, стан економіки та відкритість зовнішньоекономічних зв'язків, застосування елементів міжнародної практики обліку, вплив провідних теоретиків та професійних організацій бухгалтерів, а до внутрішніх – форму власності та організаційно-правову форму підприємства, внутрішні регламентуючі документи, облікову політику підприємства, комерційні зв'язки, кваліфікацію облікового апарату, потреби внутрішнього контролю.

В ході проведеного дослідження висунуті нові концептуальні підходи до удосконалення обліку виробничих запасів: формування законодавчо-нормативних передумов забезпечення ефективної державної політики щодо функціонування в системі бухгалтерського обліку в

аграрному секторі економіки; посилення ролі галузевого регулювання у сфері бухгалтерського обліку та звітності; побудова єдиних методико-методологічних підходів до формування облікової політики аграрних підприємств; запровадження ефективної системи підвищення кваліфікації бухгалтерів; організація ефективної системи внутрішнього контролю, проектування системи економічного аналізу та контролю ефективності використання виробничих запасів, розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими.

Отже, удосконалення системи бухгалтерського обліку виробничих запасів на підприємствах аграрного сектору економіки може бути забезпечена шляхом виконання чотирьох основоположних груп завдань: законодавчо-регуляторних, методологічних, методичних та професійних, що стане важливим фактором створення дієвого облікового механізму.

Управління фінансовим капіталом підприємства в умовах кризи

Хижняк А.Ю.

Київський національний торговельно – економічний університет

Ринкові реформи в Україні передбачають здійснення широкомасштабної реструктуризації підприємств з метою забезпечення інноваційного розвитку галузей економіки, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників і в кінцевому результаті – покращення фінансового стану суб'єктів господарювання. Однак на шляху трансформацій багато підприємств стануть банкрутами.

І хоча банкрутство являється двигуном прогресу і забезпечує природний відбір найбільш конкурентоспроможних підприємств в ринковому середовищі, не можна недооцінювати його руйнівних наслідків для власників капіталу, працівників, партнерів і суспільства в цілому.

З цих позицій об'єктивно зростає актуальність ефективного антикризового фінансового менеджменту як системи своєчасних методів і прийомів, здатних запобігти фінансовій кризі й уникнути банкрутства.

Основною метою антикризового фінансового управління є швидке поновлення платоспроможності й відновлення достатнього рівня фінансової стабільності підприємства для запобігання його банкрутству. З урахуванням цієї мети на підприємстві розробляється спеціальна політика антикризового фінансового управління при загрозі банкрутства.

1. Постійний моніторинг фінансового стану підприємства з метою своєчасного виявлення ознак кризових явищ.

2. Визначення масштабів кризового стану підприємства.

3. Ідентифікація основних факторів, що зумовили кризовий стан підприємства (і можуть призвести до нього в майбутньому періоді).

4. Формування цілей і вибір основних механізмів управління фінансовим капіталом підприємства при загрозі банкрутства, враховуючи масштаби кризового стану і прогноз розвитку основних факторів, що визначають загрозу банкрутства. З урахуванням цих умов фінансовий менеджмент на даному етапі може бути спрямований на реалізацію трьох принципових цілей:

а) забезпечення фінансового оздоровлення підприємства за рахунок реалізації внутрішніх резервів господарської діяльності;

б) забезпечення фінансового оздоровлення підприємства за рахунок зовнішньої допомоги й часткової його реорганізації;

в) припинення господарської діяльності й початок процедури банкрутства (якщо фінансове оздоровлення неможливе).

5. Впровадження внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства та контроль за своєчасністю і ефективністю впроваджених заходів.

6. Фінансове забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві підприємства.